

Bij de beïnvloeding van de publieke opinie was ook de Engelse V-campagne ('*V for Victory!*') een rol blijven spelen. De BBC was het denkbeeld blijven propageren dat men overal V's op de muren moest schrijven. Eind juni werd op een variant gewezen: de V in morse, drie korte en één lange tik (dat was ook het ritme van de inzet van Beethovens Vijfde Symphonie) en 'reeds de dag nadat dit afgegeven was door de Engelse zenders, (tikten) de jongens op school met hun vingers of met een potlood dat V-teken op de bank. . . In de café's en restaurants werden de kelners geroepen door het V-teken op de tafeltjes te tikken.'¹ De BBC was nog verder gegaan: in samenwerking met de *Special Operations Executive* was een campagne ontworpen om in geheel bezet Europa aan 'het leger van de V' instructies door te geven. Begin juni presenteerde zich daartoe in de Londense uitzendingen een 'militair', 'Colonel Britton'² die zich tot 'the V-Army' richtte. Wat hij telkens op vrijdag zei, werd op zaterdag in het Nederlands Nieuws van de BBC herhaald. Op vrijdag 11 juli nu, deelde 'Colonel Britton' mee dat hij op de 14de ('*Quatorze juillet*', de Franse nationale feestdag) belangrijk nieuws zou hebben; dat nieuws werd op het laatste moment uitgesteld tot zaterdag de 19de. Vele Nederlanders namen daarop aan dat zondag de 20ste de Engelse invasie zou brengen en er waren er die zich met levensmiddelen, limonade en sigaretten naar het strand begaven. Men had door de radio op de 19de overigens niet meer te horen gekregen dan dat 'het leger van de V' zich 'in staat van mobilisatie' moest beschouwen en er (dat was de eerste opdracht) toe moest overgaan, het V-teken in versterkte mate op de muren te schrijven.

In bezet gebied had men op die fictieve 'mobilisatie' niet gewacht. Al begin juli waren 's nachts op veel plaatsen in steden en dorpen papieren V's rondgestrooid, soms ook W's (de W van Wilhelmina), in de derde week van juli deed dat verschijnsel zich in het ganse land voor, 'het hele dorp lag vol uitgeknipte V's van allerlei kleur', noteerde een dagboekschrijver in Overijssel.³ Op 15 en 16 juli zat, aldus Seyss-Inquarts *Beaufragter* in Amsterdam, 'plötzlich nahezu die ganze Stadt' onder de V-tekenen, afgewisseld met opschriften als: 'Ozo', 'Dood aan Hitler', 'Leve de Koningin', 'Leve de Unie', 'Hitler Mof', 'Oranje boven', 'Engeland wint'.⁴ Na 'Colonel Britton's oproep van zaterdag de 19de nam deze 'umfangreiche Gegenpropaganda' (waar de *Sicherheitsdienst* 'in erster Linie' de Nederlandse Unie voor verantwoorde-

¹ E. Marezate: *Zó was het*, p. 17. ² Dit was in werkelijkheid de *Assistant Director* van de *European Service* der BBC, Douglas Ritchie. ³ (RvO) *Dagboekfragmenten 1940-1945* (1954), p. 117. ⁴ 'Politischer Bericht für den Monat Juli 1941' (5 aug. 1941), p. 2-3 (BRK, 60 b).